

Таким чином, можна зробити висновок, що стратегічний облік – це інформаційний механізм стратегічного управління, існує, щоб сприяти розробці і впровадженню ділової стратегії. Він включає в себе фінансовий та управлінський облік. Основною метою стратегічного управлінського обліку є інформаційно – аналітичне забезпечення менеджерів господарюючих суб'єктів, а також інших користувачів з прямим і непрямим фінансовим інтересом про результати діяльності, як всієї організації, так і її окремих структурних підрозділів для прийняття ними стратегічних управлінських та інших рішень.

Всі знанні науковці переконані і злагоджено стверджують, що запровадження стратегічного управлінського обліку на підприємствах забезпечить менеджерів підприємства всебічною інформацією для прийняття стратегічних управлінських рішень, що сформулюють загальний напрям розвитку підприємства та його ефективність.

Література:

1. Вахрушина М. А. Стратегічний управлінський облік: навч. посібн. / Вахрушина М. А.: Рід Груп, 2011. – 192 с.
2. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства : підручник / М. Г. Саєнко. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 390 с.
3. Терехова В. А. Стратегический управленческий учет: состояние и развитие в зарубежных странах / В. А. Терехова // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2000. – № 4. – С. 9–12.
4. Плікус І. Й. Стратегічний облік як інструмент стратегічного управління підприємством / І. Й. Плікус // Вісник Української академії банківської справи. – 2002. – № 12. – С. 94–95.
5. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік : навч. посібн./ В. Р. Шевчук. – К.: Алерта, 2009. – 176 с.

Кузь В.І.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту і економічного аналізу,
Буковинський державний фінансово-економічний університет*

СТРАТЕГІЧНА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Домінантними факторами, які впливають на господарський процес та систему управління підприємства є глобалізація суспільно-економічних відносин та посилення конкурентної боротьби. За таких умов управлінський процес і його інформаційне забезпечення повинні змінюватися в ракурсі необхідності оцінки та врахування чинників внутрішнього та зовнішнього економічного середовища, конкурентних переваг, передових інформаційних технологій тощо. Достеменно відомо, що успіх у провадженні господарської діяльності базується на раціональних управлінських рішеннях, а особливо на рішеннях, які в своїй основні містять складову стратегічного розвитку суб'єкта господарювання.

Досягнення бажаних показників стратегічного розвитку суб'єкта господарювання забезпечується ефективним функціонуванням системи стратегічного управління, що не може бути здійснене без належного інформаційного забезпечення. В даному ракурсі актуальності набуває процес

організації функціонування підсистеми стратегічного обліку, яка повинна базуватися на наступній технології облікового процесу: «ідентифікація фактів господарського життя підприємства → оцінка тенденцій розвитку зовнішнього економічного та соціального середовищ → аналіз інформаційних запитів системи стратегічного управління → використання новітніх інформаційних технологій в цілях обробки даних → формування стратегічної звітності».

В першу чергу потребують дослідження поняття «стратегічний облік», принципи та механізми функціонування підсистеми стратегічного обліку в системі бухгалтерського обліку та системі стратегічного управління.

Стратегічний управлінський облік – це комплексний напрям управлінського обліку, орієнтований на процес прийняття довгострокових (стратегічних) рішень, в рамках якого передбачається детальний аналіз зовнішнього бізнес-середовища, де підприємство здійснює свою діяльність [2]. На думку К. Сіммондса: «Стратегічний управлінський облік – це спосіб надання і аналізу даних управлінського обліку про бізнес-конкурентів, які використовуються для моніторингу і розвитку стратегії підприємства» [4]. Райан Б. вважає, що під стратегічним обліком слід розуміти певне поєднання управлінського обліку з системами фінансової звітності, зорієнтоване на прийняття стратегічних рішень [3].

Беззаперечним фактом слід вважати те, що результатом функціонування будь-якої облікової підсистеми має бути формування масиву даних відповідно до інформаційного запиту за заданою структурою показників та формою.

Зважаючи на відсутність нормативно-правового забезпечення ідентифікації та функціонування інформаційної системи стратегічного управління, доцільно взяти до уваги наступні твердження:

1) призначення системи бухгалтерського обліку – задоволення інформаційних потреб різного роду економічних суб'єктів;

2) виділення підсистем у системі бухгалтерського обліку базується на чітко визначених завданнях та чіткій інформаційних потребах, які не ідентифікувалися в минулому;

3) окрема підсистема бухгалтерського обліку, для досягнення мети функціонування, поряд з використанням загального облікового інструментарію потребує використання індивідуальних методів та підходів до опрацювання даних;

4) об'єктами окремо взятої підсистеми бухгалтерського обліку можуть бути як суміжні так і індивідуальні об'єкти;

5) для виконання завдань функціонування підсистеми бухгалтерського обліку необхідні інформаційні взаємозв'язки з іншими підсистемами;

6) результатом функціонування будь-якої облікової підсистеми є структурований та формалізований масив даних.

Індивідуальними ознаками стратегічного обліку являтиметься спрямованість на інформування управлінського персоналу про зовнішнє середовище, перспективні показники господарської діяльності самого підприємства, різні аспекти ризику та невизначеності тощо. Проте, це не свідчить про ізолюваність підсистеми стратегічного обліку від інших підсистем, навпаки досліджувана підсистема активно запозичує дані з інших підсистем обліку для виконання поставлених перед нею завдань. Також інформаційні потреби підсистеми бухгалтерського обліку можуть визначати потреби зміни ряду організаційних моментів у функціонуванні підсистеми фінансового обліку, що доцільно здійснювати якщо не вплине на виконання завдань останньої з підсистем.

Отже, потреба у формуванні стратегічної звітності підприємства призводить до необхідності відходу від традиційних облікових моделей при задоволенні інформаційних потреб перспективного характеру та посилення їх інтеграції відповідно до обраної моделі стратегічного управління.

Під стратегічною звітністю М.В. Корягін та П.О. Куцик пропонують розуміти спеціально сформовані бухгалтерські звіти на основі застосування різноманітного облікового інструментарію, які дозволяють формувати показники, що виступають інформаційною основою для прийняття рішень щодо здійснення вибору із наявних стратегічних альтернатив, подальшої реалізації та контролю обраної стратегії підприємства [1, с. 257]. При визначенні сутності стратегічної звітності підприємства слід акцентувати увагу на поєднанні результатів функціонування підсистем бухгалтерського обліку, проте помилковим є твердження, що стратегічна звітність – це бухгалтерські звіти.

Сутність стратегічної звітності підприємства слід трактувати як результат функціонування підсистеми стратегічного обліку, набір звітів, що за змістом показників та формою відповідають інформаційним запитам суб'єктів стратегічного управління підприємством.

Характерними рисами стратегічної звітності є:

1) поєднання масиву фінансових та нефінансових даних із внутрішнього і зовнішнього економічного та соціального середовищ відповідно до інформаційних запитів суб'єктів стратегічного управління;

2) результат функціонування підсистем системи бухгалтерського обліку базується на основі визначених правил, перевага серед яких надається обліковим методам здатним оцінити тенденції розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища;

3) узгодження системи показників стратегічної звітності, форми, формату та періодичності надання із етапами процесу прийняття стратегічних управлінських рішень;

4) визначення і декларування правил та облікових процедур щодо організації та ведення стратегічного обліку, і як результат – складання стратегічної звітності.

Таким чином, стратегічна звітність підприємства виконує важливі функції, пов'язані із інформаційним забезпеченням процесу стратегічного управління. Процес формування стратегічної звітності підприємства повинен бути забезпечений функціонуванням відповідної підсистеми обліку, яка, зважаючи на інформаційні потреби стратегічного управління, поєднує в собі як процедури бухгалтерського обліку, так і специфічні методи спрямовані на аналіз тенденцій розвитку зовнішнього соціально-економічного середовища.

Література:

1. Корягін М.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія / М.В. Корягін, П.О. Куцик. – Київ : Інтерсервіс, 2016. – 276 с.
2. Николаева О.Е.. Стратегический управленческий учет / О.Е. Николаева, О.В. Алексеева. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 304 с.
3. Райан Б. Стратегический учет для руководителей / Пер. с англ. под ред. В.А. Микрюкова. – М.: Аудит, ЮНИТИ., 1998. – 616 с.
4. Simmonds K. Strategic management accounting / K. Simmonds // Management accounting. – 1981. – № 59(4). – P. 26-29.